

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 18

Tilleggsspørsmålnr.

Emne: Julebre og julekalen.

Oppskr. av: Martin Euger

(adresse): Nord-Torpa.

Fylke: Oppland

Herad: Torpa.

Bygdelag: Nord-Torpa

Gard: Euger

G.nr. 75 Br.nr. 8.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Julebreet er almindelig overalt i bygda.
2. Den første julebrefest i skolen her ble anstalt ved skolens 10-årsjubileum i 1890.
3. På enkelte større gårder ble det holdt julefest med julebre omkr. 1896, men julebre var neppe almindelig i hjemmene før etter 1900.
4. Utvær.
5. Det er nok så almindelig å sette gran- eller furukvister i vaser på bord eller kjøkkensleuk. Opppe mellom kistene settes en gjerne snisser av rød vedkåde.
6. Det er bare som vil gå omkring julebreet, er dette vanligvis 1,5-2 m. høyt. Er det bare voksne folk på gården brukes det oftest bare en liten topp 50-60 cm. høy. Denne blir da gjerne satt på et lite bord.
7. Julebreet blir pyntet med glitter, flagg, farnede glasskuler, quirlbänder, julesnit og toppstjerne. Tildelt blir gåhengt- eller farnede papirkurver med juleguller i. Derfor brukes vanligvis levende lys.
8. Noen steder pyntes de voksne julebreet, andre steder er det barne.

20 9. De største juletræer blev gjerne sat midt på gulvet, så en kan gå omkring det.

10. Lyrene kendes første gang juleaften. Senere blev de kendt av og til om kvældene senere i jula, når barna finner det for godt. Nyttårskvælden er det vanlig at lyrene kendes igjen.

11. Om julekvælden er det nok så almindelig at både voksne og barn går omkring juletræet og synger. De vanligste sanger er: "Jeg er så glad hver julekveld", "Glade jul...", "Her kommer dine arme små...", "Et barn er født i Betlehem...", "Færlig er jorden..." "Jeg synger julekveld..."

12. For ei tid tilbake stod juletræet inne til det ble så høyt at målene begynte å dryppe. Heldet skulle det stå til tyvendag, for så lenge varke julen. Nå står vel ikke juletræet inne lenge enn til over nyttårsdag.

13. De spiselige tingene på juletræet blir ialt uventelig høyt av julekvælden. Det er da gjerne epler, appelsiner og kurver med gifter i. Her sier vi helst "å dele ut". Det er gjerne et av barna som gjør det.

14. Gran.

15. Ukjært

16. Det er ikke almindelig å sette opp nytt juletræ utenfor huset.

1. Julebaum er ukjent her.

4733